

**Nd. 32. Frumvarp til laga**

um hafnargerð á Þórshöfn.

Flm.: Gísli Guðmundsson.

**1. gr.**

Til hafnargerðar á Þórshöfn veitist úr ríkissjóði  $\frac{2}{5}$  kostnaðar, eftir áætlun, sem ríkisstjórnin hefir samþykkt, þegar fé er veitt til þess í fjárlögum, allt að kr. 64000.00 — sextiu og fjögur þúsund krónur —, gegn  $\frac{3}{5}$  úr hafnarsjóði Þórshafnarkauptúns.

**2. gr.**

Ríkisstjórninni veitist heimild til að ábyrgjast fyrir hönd ríkissjóðs allt að kr. 96000.00 — níutíu og sex þúsund kr. — lán, er hafnarsjóður Þórshafnarkauptúns kann að fá til hafnargerðar, gegn ábyrgð Sauðaneshrepps og sýslunefndar Norður-Þingeyjarsýslu. Tillagið úr ríkissjóði og ábyrgð ríkissjóðs er bundin því skilyrði, að yfirumsjón með verkinu og reikningshald sé falið manni, sem atvinnumálaráðuneytið samþykkir.

**3. gr.**

Sérhver er skyldur til að láta af hendi mannvirki og land, er þarf til að gera höfnina, eða úndir brautir og vegi í þarfir hafnarinnar, svo sem leyfa, að tekið

verði í landi hans hvort heldur er stunga, grjót eða mól og önnur jarðefni, og þola þær eignakvaðir, óhagraði eða takmörkun á afnotarétti, er hafnargerðin hefir í för með sér, allt gegn því, að fullar bætur komi fyrir. Náist ekki samkomulag um bæturnar, skulu þær ákveðnar með mati tveggja dómkvaddra manna, að tilkvöddum báðum málsaðiljum. Kostnaðurinn við matið greiðist úr hafnarsjóði Þórshafnarkaup-  
túns. Nú vill annarhvor málsaðili ekki una mati, og getur hann þá heimitað yfirmat, en gera skal hann það innan 14 daga frá því að matsgerð er lokið. Yfirmatið skal framkvæmt á sama hátt af 4 dómkvöddum mönnum. Kostnaðinn við yfirmatið greiðir sá, er þess hefir krafizt, ef matsupphæðinni verður ekki breytt meira en sem nemur 10% af hinni ákveðnu endurgjaldsupphæð, ella greiðist kostnaðurinn úr hafnarsjóði Þórshafnarkauptúns.

4. gr.

Hafnarmerki skulu ákveðin af atvinnumálaráðherra, að fengnum tillögum hreppsnefndar Sauðaneshrepps og sýslunefndar Norður-Þingeyjarsýslu.

5. gr.

Bryggjur og önnur mannvirki við höfnina má ekki gera nema í samráði við hafnarnefnd og með samþykki hreppsnefndar Sauðaneshrepps. Hver sá, er gera vill eitthvert slíkt mannvirki, skal senda hafnarnefnd beiðni um það, og skal beiðn-  
inni fylgja lýsing á því, svo og uppdráttur, ef með þykir þurfa, í tvennu lagi, og heldur hafnarnefnd öðru eintakinu. Hafnarnefnd afgreiðir síðan málið til hrepps-  
nefndar. Sá, sem fengið hefir slíkt leyfi, er skyldur að halda mannvirkinu svo við, að engin hætta stafi af því. Brot gegn þessari grein varðar sektum, frá 20--500 kr., og hafnarnefnd getur látið nema burtu mannvirkið á kostnað eigenda.

6. gr.

Hreppsnefnd Sauðaneshrepps hefir á hendi stjórn hafnarmálefna undir yfir-  
umsjón atvinnu- og samgöngumálaráðuneytisins. Hreppsnefndinni er heimilt, með samþykki atvinnumálaráðuneytisins, að taka eignarnámi lönd og lóðir einstakra manna, sem liggja að höfninni og nauðsynleg kynnu að verða til hagnýtingar hennar.

7. gr.

Framkvæmd hafnarmála og eftirlit með höfninni skal fela hafnarnefnd. Í hafnarnefnd sitja 5 menn, 3 kosnir af hreppsnefnd Sauðaneshrepps, en 2 af sýslunefnd Norður-Þingeyjarsýslu. Nefndarmenn skulu kosnir til 5 ára, gengur 1 úr árlega, fyrstu 4 árin eftir hlutkesti. Að minnsta kosti 3 nefndarmanna skuiu eiga heima í Þórshafnarkauptúni eða nágrenni þess.

8. gr.

Eigum hafnarsjóðs má aðeins verja í þarfir hafnarinnar. Hreppssjóður ábyrg-  
ist skuldir hafnarsjóðs og hreppsnefndin hefir ábyrgð á eignum hafnarinnar.

9. gr.

Hreppsnefndin má ekki án leyfis ráðuneytisins selja eða veðsetja fasteignir hafnarsjóðsins, eða kaupa nokkrar nýjar fasteignir, taka stærri lán eða lán til lengri tíma en að þau verði borguð af tekjum þess árs, sem fer í hönd, né endurnýja slík lán eða fresta borgunartímanum, og ekki heldur gera nein þau mannvirki við höfnina, sem eru svo stórvaxin, að árstekjur hrökkvi ekki til að koma þeim í framkvæmd.

10. gr.

Til þess að standa straum af kostnaði við byggingu og viðhald hafnarvirkja og til árlegs rekstrarkostnaðar er heimilt að innheimta þau gjöld, er hér segir:

1. Árlegt gjald af bryggjum og öðrum mannvirkjum, sem gerð eru samkv. 5. gr.
2. Af skipum og bátum, sem hafna sig á Þórshafnarhöfn, og farmi þeirra:

- a. Lestargjald,
- b. Vitagjald,
- c. Vörugjald.

Undanskildar skulu þó þær vörur, sem samkvæmt farmskrá skipsins eiga að fara til annara hafna á landinu, ef þær eru ekki settar á land.

- d. Bryggjugjald af skipum og bátum. er leggjast við bryggjur hafnarinnar.
- e. Festargjald af skipum, sem nota festar hafnarsjóðs.
- f. Allt að 2% af magni afla skipa og báta, sem heima eiga í kaupúninu, svo og allra þeirra skipa og báta, er leggja þar afla á land.

Gjöld þessi, sem og gjöld fyrir afnot af öðrum eignum hafnarinnar, skulu ákveðin í reglugerð, sem hreppsnefnd Sauðaneshrepps semur og atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið staðfestir, og skal í henni ákveðið, hver skuli greiða þau og innheimta. Herskip og skemmtiskip skulu undanþegin gjöldum til hafnarinnar samkvæmt tölul. 2. a, b og c.

#### 11. gr.

Nú má álita, að tekjur af gjaldstofnum þeim, sem heimilaðir eru í 10. gr., hrökkvi ekki fyrir árlegum útgjöldum hafnarinnar, og getur þá hreppsnefndin, með sérstöku samþykki atvinnumálaráðuneytisins fyrir hvert ár, ákveðið, að leggja megi aukatoll á aðflutningsgjaldskyldar og útflutningsgjaldskyldar vörur. Gjaldið má þó aldrei fara fram úr 4% af tolli þeim, er greiða ber í rikissjóð. Gjald þetta innheimtir hafnarnefnd. Gjald þetta, sem og gjöldin samkvæmt 10. gr., má taka lögtaki.

#### 12. gr.

Reikningsár hafnarsjóðs er almanaksárið.

#### 13. gr.

Fyrir 1. nóv. ár hvert ber hafnarnefnd að leggja fyrir hreppsnefnd frumvarp til áætlunar um tekjur og gjöld hafnarinnar á komandi ári. Hreppsnefnd skal hafa fullsamið áætlunina fyrir lok nóvembermánaðar, og senda hana síðan atvinnu- og samgöngumálaráðuneytinu til samþykktar fyrir árslok, ásamt nauðsynlegum skýringum á einstökum gjalda- og tekjuliðum.

#### 14. gr.

Nú hefir hreppsnefnd í hyggju einhverjar meiri háttar aðgerðir við höfnina, eða hún vill gera einhverjar þær ráðstafanir, er samþykki atvinnumálaráðuneytisins þarf til, og skal hún þá senda ráðuneytinu sérstaka tillögu um það efni. Skal það gert svo timanlega sem kostur er, að samþykki ráðuneytisins geti komið til, áður en hún lætur fjárhagsáætlun hafnarinnar fara frá sér.

#### 15. gr.

Við lok hvers reikningsárs, og ekki síðar en fyrir febrúarlok, skal hafnarnefnd gera reikning yfir tekjur og gjöld hafnarinnar á hinu liðna ári og efnahagsreikning hennar. Reikningurinn skal endurskoðaður og úrskurðaður á sama hátt og hreppsreikningur.

#### 16. gr.

Að öðru leyti skal ákveðið með reglugerð, er hreppsnefnd semur og ráðuneytið staðfestir, allt það, er lýtur að greiðri og hættalausri umferð um höfnina, góðri reglu eða öðru höfninni viðvikjandi, er við þykir eiga. Í reglugerðinni má ákveða sektir fyrir brot gegn henni, 20—500 krónur. Sektir samkvæmt lögum þessum renna í hafnarsjóð.

#### 17. gr.

Með mál þau, er risa út af brotum gegn 5. gr. laga þessara og reglugerðum, sem settar verða samkvæmt þeim, skal fara sem almenn lögreglumál.

## 18. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

### Greinargerð.

Frumvarp þetta er flutt eftir beiðni hreppsnefndarinnar í Sauðaneshreppi.

Sumarið 1935 framkvæmdi Þorlákur Helgason verkfræðingur fyrir hönd vitamálaskrifstofunnar nákvæma uppmælingu hafnarinnar á Þórshöfn, með tilliti til væntanlegra hafnarmannvirkja. Á grundvelli þeirra mælinga hefir vitamálaskrifstofan gert tillögur og bráðabirgðaáætlun um nauðsynlegustu framkvæmdir við höfnina, ásamt tilheyrandi uppdráttum, og lágu þessi gögn fyrir á síðastliðnu vori.

Vitamálaskrifstofan hefir gert ráð fyrir, að byggt yrði:

1. Skjólgarður til hlífðar bryggjum og til að varna ágangi sjávar á þorpið. Lengd 95 metrar. Áætlaður kostnaður 25 þús. kr.
2. Báta- og smáskipabryggja, ásamt uppfyllingu. Lengd 30 m. Breidd 7 m. Áætlaður kostnaður 70 þús. kr. (með uppfyllingu).
3. Batabryggja, 20 m. löng og 6 m. breið. Áætlaður kostnaður 35 þús. kr.
4. Batabryggja, 17 m. löng og 6 m. breið. Áætlaður kostnaður 30 þús. kr.

Á þessari áætlun eru byggð ákvæði frv. um framlög til hafnarmannvirkjana, og ríkissjóði þar áætluð hlutfallsleg þátttaka, eftir því, sem venja hefir verið í lögum um hafnargerðir. Eigi myndi talið nauðsynlegt að ljúka öllum mannvirkjunum í einu, en mest er þörfin fyrir skjólgarðinn ásamt lengstu bryggjunni, sem áætluð er 70 þús. kr. Rétt er að geta þess, að í áætluninni er reiknað með efnisverði eins og það var snemma á síðastl. ári.

Þórshafnarkauptún er nú aðalverzlunarstaður fyrir austurhluta Norður-Þingeyjarsýslu og nyrzta hrepp Norður-Múlasýslu, og býr nú um 1000 manns á verzlunarsvæði kaupsins. Íbúum þorpsins hefir fjölgað ört síðustu árin og eru nú um 200. Vélbátaútgerð er þar nú þegar talsverð og myndi vera meiri, ef sæmileg löndunaraðstaða væri fyrir hendi. Ræktunarskilyrði við þorpið eru mjög góð og landrými mikið.

Eins og kunnugt er, eru sildarmiðin við Langanes einhver þau allra beztu, sem til eru hér við land. Þórshöfn hefir því öll skilyrði til að geta orðið álitlegur sildarsöltunar- og sildarbræðslustaður, ef aðstaða sú væri fyrir hendi, sem frv. gerir ráð fyrir. Þess má geta, að sumir telja Þórshöfn beztu höfnina milli Seyðisfjarðar og Akureyrar, og iðulega leita skip þangað inn í vondum veðrum.

Á Þórshöfn er nú nýbyggt frystihús, og má telja víst, að þar verði á næstunni komið fyrir tækjum til hraðfrystingar á fiski til útflutnings.